

Spår



taget

Nr 19
2001



Den första rallarkärran. Ur Adelskölds skissbok.

Ett informationsblad från Frykstad Clara Elfs Jernvägs Sällskap.



SJ satsade stort på Karlstadsutställningen 1927. Det här vykortet visar SJ stora utställningshall – lägg märke till att det står Kungliga Järnvägsstyrelsen över entrén – och på ett spår "våra" vagnar och hästutrustningen och på nästa spår loket Frykstad (Trycksta enligt vykortet). Vi har lånat kortet från Bengt Svensson, Granhallsgatan i Karlstad.



Nr 19 2001

FRYKSTAD CLARA ELFS JERNVÄGS SÄLLSKAP

Ordförande: Alf Åhsberg
Stenbärsstigen 24
665 35, Kil

Tel och fax 0554/41342

Sekreterare: Matts Thunberg
Idalagatan 5 A
653 41 Karlstad
Tel och fax 054/183923

Kassör: Eivor Thunberg
samma som ovan
Sällskapets pg 500920-4

Övriga styrelsemedlemmar:
Bertil Nyberg, Kil
Kai Norström, V Ämtervik
Lennart Carlsson, Forshaga
Hans Keller, Karlstad
Dan Signell, Karlstad
Erik Skoglund, Kil

Sällskapets årsmöte

**hålls i Kyrkans Gård, Kil
torsdagen den 19 april 2001
klockan 18.00.**

**Sällskapet bjuder på förtäring
Och så ser vi på SF:s SJ-revy
1959 och 1960.**

Välkomna!

Hej Alla medlemmar!

Nu är det så igen – tänk så fort ett år går! Det gäller som ni förstår medlemsavgiften, som ligger på samma låga nivå som tidigare – 30:- - och jag hoppas att ni skall använda inneliggande inbetalningskort! Vill passa på att tacka alla er som bidragit med en extra "slant", det blir pengar när många hjälps åt – för år 2000 fick vi in 2555:- - inte illa!

Med Vänlig Jernvägshälsning
Eivor Thunberg/Kassör

Till Sällskapets medlemmar.

Det börjar bli vår och till våren brukar Spadtaget komma ut – så även i år. Det har hänt mycket i Fryksta sedan förra Spadtaget. Vår Vagnhall har flyttats och vänts och på nästa sida kan ni se hur det gick till. Normalspårsområdet har utökats och en lokomotor har tillkommit och kommunen har planer på att återskapa spåret till Kils bangård, vilket revs på 70-talet. Planer finns också att inreda en av stålvagnarna till restaurang och att placera den nära SJ stationshus där restaurangköket skulle inredas. De "nya" stålvagnarna har för övrigt visst historiskt intresse. Om detta skriver vår medlem Hans Keller på sidan 6. På sidan 4 har vi för första gången en medlemsförteckning och där kan man se att 93 av våra medlemmar bor i Kil, 17 i Forshaga och 60 i övriga Värmland samt 59 i övriga Sverige. Vi hade 229 medlemmar år 2000.

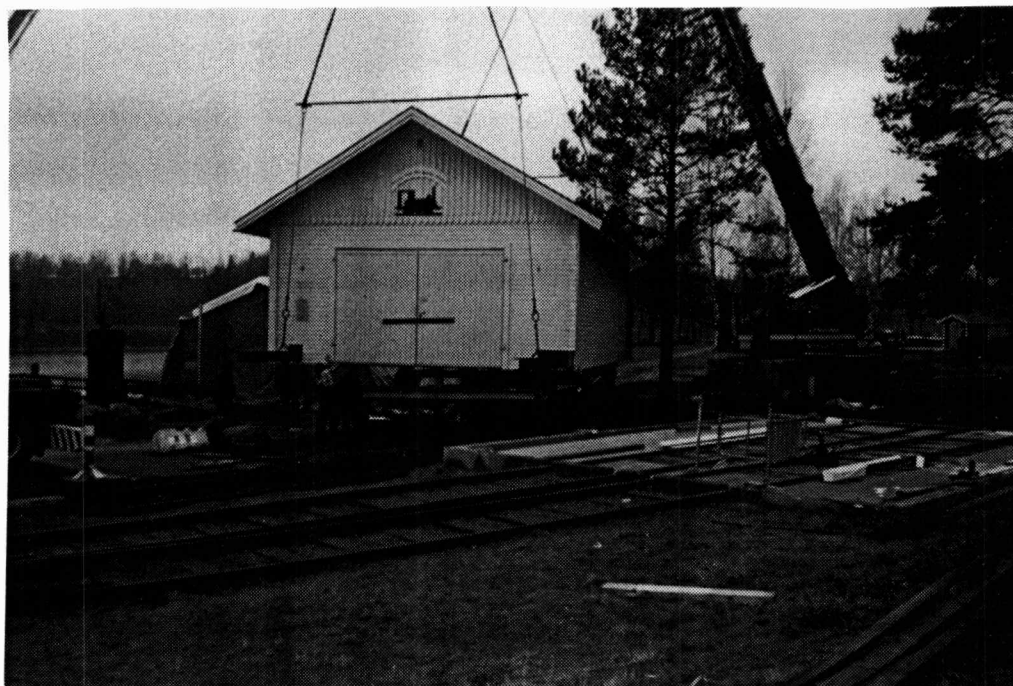
När vi byggde Vagnhallen var vi noga med att stilen skulle vara densamma som på SJ:s stationshus. Nu vill kommunens arkitekt att hallen skall förses med stående rödfärgad panel och det är säkert mera likt gamla vagnhallar. Eftersom Vagnhallen vänts måste också fönstren på långsidan flyttas till sjösidan och ny entrédörr sättas in på södersidan. Dessa arbeten har ännu inte påbörjats och är beroende av arbetskraft från Arbetsförmedlingen. Kanske tidpunkten nu är den rätta att även isolera hallen och sätta panel på innerväggar?

Redan tidigare hade vi vår broschyr översatt till holländska. Nu har undertecknad och vår medlem Kai Norström översatt den till engelska och tyska. Engelskfödda järnvägshustrun Molly Åkerlund i Stockholm och österrikesfödde Frans Jasbetz i Skoghall har hjälpt oss få fason på översättningarna för vilket vi tackar hjärtligt.

Vi har en del år haft information på svenska i Vagnhallen via ett ljudband. Det har krånglat ganska ofta och det har varit svårt att få användarna att återspola bandet. Vi har därför undersökt kostnaden för en flerspråkig anläggning liknande den som finns i t.ex. kyrkor och muséer. Tyvärr är sådana anläggningar dyra (c:a 15000:-) så vi fastnade i stället för att köpa en enkel CD-spelare och överföra den svenska informationen till en CD-skiva, vilket avsevärt förenklar användandet. Vi tänker också placera spelaren så högt att barnen inte skall nå upp.

Hur det blir med öppethållandet av Vagnhallen i sommar vet vi ännu inte – det beror på om kommunen får folk från Arbetsförmedlingen.

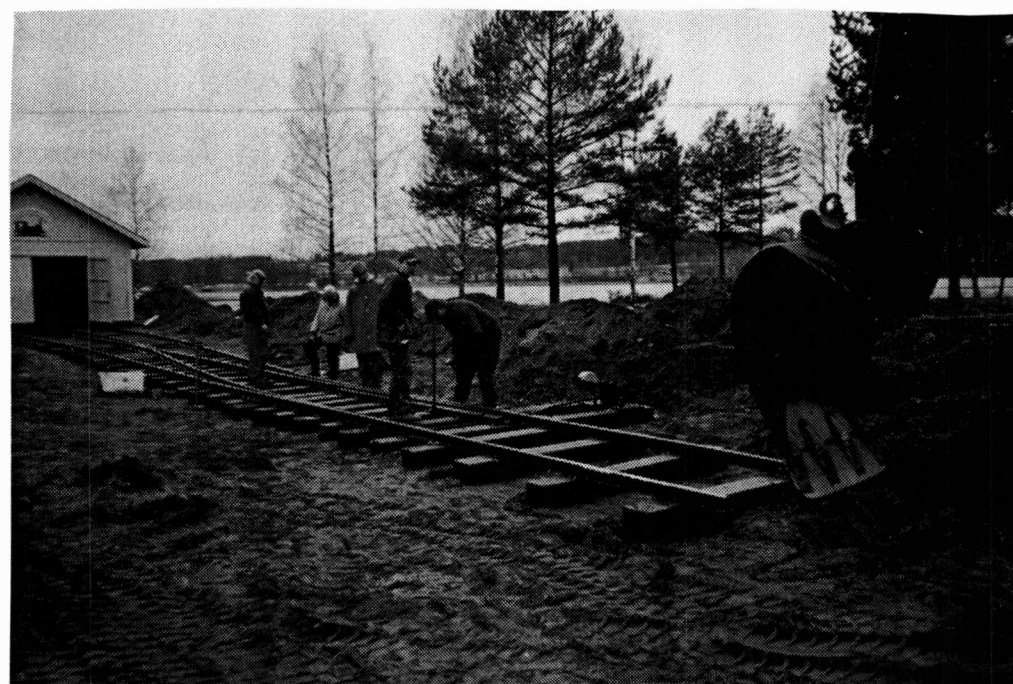
Matts Thunberg/sekreterare



Vagnhallen har lyfts av sin gamla grund (till höger) av två kranar och ställts på en trailer. Den skall placeras till vänster om den lilla byggnaden till höger på bilden.



Här har Vagnhallen vänts och sänks nu ner på det nya underlaget – ett betonggolv med ingjutna råler för vagnarna.

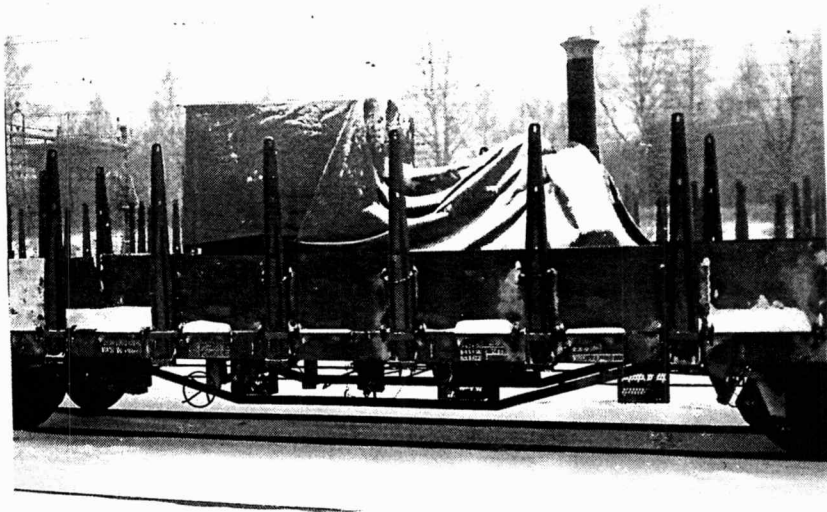


Spåren har här lagts ut mot norr i ungefär samma läge som den ursprungliga banan hade.

Denna sida innehåller medlems-
lista vilken jag valt att inte
publicera på Internet.

I Spadtaget

har vi publicerat foton på loket Frykstads alla besök i Värmland – trodde vi!



Nu visar det sig att loket också passerade Värmland 1981 på väg hem till Gävle efter att ha visats i Göteborg under SJ:s 125-årsjubileum.

Det mycket oglamorösa fotot är taget på Kils bangård av vår medlem Peter Löf, Karlstad.

Vår medlem

Lars Andersson, Parkgatan i Kil har till Sällskapet överlämnat en utelampa i gjutjärn, en slutsignallykta och två oljehandsignallyktor. Vi tackar och skall försöka placera föremålen i Vagnhallen.

Boken om Frykstads Jernväg

säljer bra och endast c:a 100 exemplar återstår av tryckta 600. Priset är fortfarande endast 100:- porto tillkommer. Ring 054/183923 och beställ!

Den 5 maj 1999

150-årsjubileumsdagen ordnade Sällskapet en promenad längs den kvarvarande banvallen av den gamla järnvägen och också biltransport mellan de olika avsnitten. Vi tror att arrangemanget uppskattades och vill nu ge fler möjlighet att se vad man kunde åstadkomma med träspadar för 150 år sedan. I den mån våra personella resurser medger ställer vi upp med guidning av Vagnhallen och biltransport mellan de olika avsnitten av banan. Promenaden blir några kilometer och kostnaden några "Selmor" om inte egen bil användes. Vi kan också ställa upp med ett paket: Guidning i Vagnhallen, transport längs banan, nattlogi i enkel stuga med pentry för max tre personer – allt till en kostnad av 200:-. Ring 054/183923 Matts Thunberg och boka!

På ömse sidor

om Vagnhallens stora port har vi ibland satt upp svenska flaggor skänkta av Sällskapets grundare Bertil Magnellsson. Nu finns bara flaggkäpparna kvar. Vet någon var flaggorna finns?

De två stålvagnarna i Fryksta

har följande historia:

Personvagn SJ B8 2856.

Denna vagn byggdes av Kockums Mekaniska Verkstad i Malmö 1930. Den tillhörde den första stora serieleveransen av personboggievagnar med stålkorg till SJ. Vid leveransen hade vagnen totalt 80 sittplatser. Vagnen har under åren moderniserats vad gäller boggier, inredning och fönster. Vagnen slopades och såldes 1986 till Finspångs järnvägsförening för att då denna på 1990-talet lades ned säljas vidare till Orsa-Herjådalens järnvägsförening i Sveg. Kils kommun köpte sedan vagnen 2000 varefter den transporterades till Fryksta samma år. Vagnen är ännu inte märkt, men igenkännes som den längre av de två stålvagnarna i Fryksta (och med 13 fönster på långsidan).

Personvagn SJ B11 1376.

Denna vagn byggdes av VABIS i Södertälje 1902 – VABIS uttydes VagnfabriksAB i Södertälje, som 1922 tillsammans med Vagnfabriken Scania i Malmö (biltillverkare!) bildade det mer kända företaget SCANIA-VABIS. Vagnen levererades som boggievagn med plåtklädd tråkorg till SJ i en serie på tolv (1367-1378) för sin tid mycket lyxösa vagnar. År 1921 byggdes vagnen om till 3:e klass sovvagn. Då SJ från 1930 övergick till att beställa nya personvagnar endast byggda med stålkorg, började man också att fundera på att förbilliga moderniseringen av vagnparken genom att ersätta äldre tråkorgar med dito av stål på befintliga ramverk. Detta påbörjades 1938 och uppdraget gick till Kockums Mekaniska Verkstad i Malmö och Kalmar Verkstads AB (KVAB). 1376 omkorgades till stålkorg redan år 1938 vid KVAB. År 1985 slopades och såldes B11 1376 till föreningen Ångtåg i Västerbotten i Vännäs. Denna förening sålde på 1990-talet vagnen vidare till Orsa-Herjådalens järnvägsförening. Från denna köpte sedan Kils kommun vagnen år 2000 och lät transportera den till Fryksta samma år. Att 1376 har ett gammaldags ramverk kan man se på de synliga huvudrambalkarna som dessutom stagas upp av spännstag (de långa rundjärnen på ömse sidor under rambalkarna). Eftersom 1376 var avsedd att kunna trafikera Danmark försågs den också med färjeöglor för att kunna spänna fast vagnen på tågfarjan. Färjeöglorna finns f.ö. kvar på vagnen ännu idag! Även denna vagn är ännu omärkt, men känns igen som den kortare av de två stålvagnarna i Fryksta som har 10 fönster på långsidan.

Det här kan Du köpa hos Sällskapet:

Boken om Frykstads Jernvägs AB	100:-	Videofilm om Frykstabanen	300:-
Tavla Frykstad 1873, inramad	375:-	"- medlemspris	250:-
"- , medlemspris	345:-	Frej Alsterlind: Några notiser om	
"- , oinramad	130:-	Frykstabanen	25:-
"- , medlemspris	100:-	Georg Ullman: Bengt Ullman och	
Passepartout till d:o	35:-	Frykstabanen	30:-
Vykort - 150-årsjubiléet	5:-	Vägvisare för resande i Sverige 1865	
"- i färg: Loket Frykstad	3:-	plus karta	50:-
"- : Frykstaområdet	3:-	T-shirt med logotype Frykstadlok	60:-

Kontakta Eivor Thunberg Idalagatan 5A, 65341 Karlstad 054/183923. (Porto tillkommer)